

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД БАНКОМ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ

К.П. Драгота, студентка

В.О. Броніцька, студентка

науковий керівник: Ю.Ю. Чебан, к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет м. Миколаїв

Рациональна організація контролю за станом розрахунків повинна сприяти зміцненню договірної та платіжної дисципліни, прискорення оборотності оборотного капіталу і, отже, зміцненню фінансового стану підприємств. Тому при здійсненні контролю на підприємстві першочергову увагу потрібно приділяти контролю стану зобов'язань, зокрема перед банком, що підтверджує актуальність обраної теми у контексті дослідження обліку адміністративних витрат.

Питання обліку і контролю зобов'язань перед банком досліджували у своїх працях такі вчені як І. Губіна, М.Д. Білик, О.М. Мельник, І.В. Орлов, В.В. Сопко, П. Сук та інші. Водночас, існує потреба у подальшому їхньому дослідженні та вдосконаленні.

Контроль отримання, використання, погашення кредитів банків включає перевірку повноти і правильності використання кредитів, ефективності та своєчасності їх повернення. Кредити надаються, як правило, безготівкові через оплату розрахунково-грошових документів, а їх погашення може здійснюватись одноразово або за графіком.

Аналізуються дані рахунків 60 «Короткострокові кредити банків» та 50 «Довгострокові кредити банків», уточнюється виконання умов кредитних договорів, стан погашення заборгованості з кредитів і процентів, визначається цільове використання позик.

За наявності прострочених кредитів надання нових зазвичай не допускається. За обслуговування кредитної лінії позичальник сплачує банку-кредитору комісійні, що нараховуються на всю суму наданого кредиту.

Процентні ставки за користування кредитом, обумовлені в кредитному договорі, нараховуються банком і сплачуються позичальником не рідше як один раз у квартал платіжним дорученням. У разі відмови від сплати боргів за позичками банк стягує борги у претензійно-позовному порядку.

Для проведення ефективної перевірки операцій підприємства щодо отримання і використання кредитів та позик, як правило, дотримуються певної послідовності:

– оцінка правильності оформлення укладених господарських договорів; – перевірка даних реєстрів обліку кредитів і позик та звіряння їх з рахунками Головної книги;

– підтвердження величини заборгованості за кредитами і позиками; – перевірка цільового використання кредитів та позик, повноти і своєчасності розрахунків за ними, правильності обліку процентів за використання позикових коштів для цілей оподаткування;

– перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку кредитів і позик та відсотків за ними [1].

До складу інформаційної бази внутрішнього контролю адміністративних і фінансових витрат підприємства увійдуть:

- нормативно-правові акти щодо законності господарської діяльності та організації обліку;
- нормативні акти щодо регламентування складу адміністративних і фінансових витрат, їх обліку та списання;
- інформація про облікову політику підприємства;
- договори на отримання кредитів та розрахунково-касове обслуговування, а також на надання інших послуг банком;
- планово-нормативна інформація про адміністративні і фінансові витрати підприємства;
- внутрішня організаційно-розпорядча документація;
- матеріали попередніх перевірок;
- первинні і зведені облікові документи та реєстри аналітичного і синтетичного обліку адміністративних і фінансових витрат;
- фінансова звітність.

Контроль включає вивчення кредитного договору, у якому вказуються: об'єкт кредитування, строк видачі та повернення кредиту, форма забезпечення зобов'язань, процентні ставки та порядок їх сплати, права та обов'язки сторін, інші умови.

Можливі порушення та зловживання:

- відсутність договору позики або складання його з порушеннями, відсутність договору з банком про пролонгацію кредиту;
- неналежне ведення обліку (неправильна кореспонденція рахунків, відсутність аналітичного обліку);
- неправильний облік витрат щодо сплати відсотків за кредитами та позиками під час включення їх до собівартості;
- нецільове використання коштів кредитів банків;
- несвоєчасне погашення банківських позик та неправильне відображення їх в обліку;
- помилки під час списання з балансу кредиторської заборгованості, строк позовної давності по якій минув тощо [2].

За даними балансу і записами в реєстрах аналітичного обліку встановлюють цільове використання позики. Перевіряють правильність відомостей про забезпечення виданих позик, наявність власних оборотних коштів у товарних запасах, повноту використання позик на тимчасові потреби, під нормативні запаси матеріальних цінностей. Особливій перевірці підлягають факти виникнення простроченої заборгованості, при цьому встановлюють причини, суму збитків від сплати процентів за підвищеною ставкою, перевіряють ефективність заходів щодо погашення прострочених позик, з оздоровлення фінансового стану підприємства.

Перевірку кредитних операцій здійснюють паралельно з аналізом виконання плану товарообороту і стану товарних запасів.

Типовими порушеннями є включення до забезпечення безтоварних рахунків при кредитуванні під розрахункові документи в дорозі не кредитованих товарно-матеріальних

цінностей, неточні відомості про склад товарних запасів сезонного нагромадження. Якщо підприємство одержало позику під товари сезонного зберігання, доцільно звірити суму фактичних залишків товарів сезонного зберігання з даними, поданими у банк.

Основними завданнями внутрішнього контролю фінансових і адміністративних витрат підприємств, з виникненням яких пов'язані зобов'язання підприємства перед банком, є:

– формування ефективних інформаційних потоків, що задовольнили б потреби керівництва підприємства та його структурних підрозділів у достатній інформації для прийняття необхідних стратегічних та оперативних рішень;

– отримання необхідних для внутрішньогосподарських потреб управління і складання фінансової та управлінської звітності даних про адміністративні та фінансові витрати;

– забезпечення достовірного відображення в оперативному, управлінському та фінансовому обліку, а також у внутрішньогосподарській звітності фактичної величини адміністративних і фінансових витрат підприємства;

– забезпечення віднесення таких витрат саме до адміністративних і фінансових та не включення їх до собівартості продукції (товарів, робіт, послуг) [3].

Література:

1. Кобилянська О.І. Фінансовий кредит як форма залученого капіталу: економічна сутність, процес отримання, погашення, оподаткування та відображення в обліку. / Кобилянська О.І. // Облік і фінанси в АПК. – 2010. – №2.
2. Сейко С.І. Фінансовий кредит: економічна сутність, оподаткування та відображення в обліку / С.І. Сейко // Економіка. Управління. Інновації. – Випуск №2 (10). – 2013. – С. 25-40.
3. Орлов І.В. Теорія та методологія бухгалтерського обліку і контролю зобов'язань суб'єктів господарювання / І.В. Орлов // автореферат на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук. – Житомир. – 2011. – 39 с.